

"Fakat mesmuatı dinlemekte veya hâtıratı tahattur etmekte bu ıztırar yoktur. قَاوَشْرَغٌ tâtîri, gözün yalnız ön cihete hâkim ve nâzır olduğuna işarettir ki, eğer bir perde ile o cihetten alâkası kesilse, bütün bütün kör kalır." İzah eder misiniz?

"S - Kalbden sonra tercihen sem'in zikredilmesi neye binaendir?"

"C - Melekât ve malûmat-ı kalbiye, alekser kulak penceresinden kalbe girerler. Bu itibarla, sem', kalbe yakındır. Ve aynı zamanda, cihât-ı sitteden malûmat aldığı cihetle kalbe benziyor. Zira göz, yalnız ön ciheti görür. Bunlar ise her tarafı görürler."(1)

Bu paragrafa göre **kalp** bütün bilgi araçlarının toplandığı ana merkezdir, kulak ise bu araçlardan sadece bir tanesidir. Yani kalp hem araçlarla bilgi edinebilirken hem de bizatihi bilgi edinebiliyor. Kalbin bu üstün yönü onu diğerlerine merkez ve efendi yapıyor. **Kulak "cihât-ı sitteden malûmat aldığı cihetle kalbe benziyor."** cümlesi bu bakış açımızı doğrular niteliktedir.

Göz, kulağa nispetle bir yöne bakar ve bir yön ile kalbe bilgi gönderir. Şayet o yön bir şekilde kapansa, göz bütün bütün kapanır ve kalbe bilgi gönderemez hâle gelir ki, bu hem manen hem de maddeten bir körlüktür.

(1) bk. [İşârâtü'l-'câz, Bakara Sûresi, Âyet: 7](#)